

Lietuvos Respublikos Seimo Valdybai
Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkui

2020 01 10

PAREIŠKIMAS

Suprasdami valstybės tvaraus augimo iššūkius ir žmonių gerbūvio auginimo svarbą bei matydami Vyriausybės iniciatyvą imtis šalies pažangai būtinų reformų, 2017 m. spalio 16 d. skėtinių verslo organizacijų vadovai kartu su profesinėmis sąjungomis ir LR Vyriausybe pasirašė Susitarimą dėl šalies pažangai būtinų reformų (toliau – Susitarimas). Tikėjomės, kad šis susitarimas sudarys galimybes visiems mums glaudžiau bendradarbiauti, siekiant esminių pokyčių daugelyje sričių.

Sutarta stiprinti socialinį dialogą ir verslas buvo pasirengęs veikti kartu, kad būtų įgyvendinti susitarime numatyti žingsniai, kuriais būtų užtikrintas viešojo sektoriaus efektyvumas ir viešųjų paslaugų kokybė, optimizuotos valstybės išlaidos, pradėti taikyti kaštų ir naudos analizės principai, efektyvintas valstybės valdymas, didinamas šalies konkurencingumas. Įsipareigota ypatingą dėmesį skirti švietimo sektoriaus reformai, sukuriant efektyvų bendrojo ugdymo mokyklų, profesinio mokymo ir aukštojo mokslo įstaigų tinklą, gerinti švietimo kokybę. Buvo aiškiai susitarta dėl mokesčių sistemos stabilumo užtikrinimo, prognozuojamos ir sąžiningos mokestinės aplinkos, leidžiančios numatyti sprendimų priėmėjų elgesį, o verslui planuoti savo investicijas ir grąžą. Susitarime buvo įtvirtinta nuostata nedidinti bendros mokestinės naštos verslui ir vadovautis principu, kad vieni mokesčiai būtų didinami mažinant kitus, o siūlomus mokestinius pakeitimus iš anksto aptarti su Susitarimą pasirašiusių organizacijų atstovais.

Svarbu pabrėžti, kad Vyriausybė įgyvendino visą eilę reformų, reikalingų šalies ekonomikos augimui ir Lietuvos žmonių gerovės kilimui. Tačiau valdančioji dauguma ir vyriausybė neįvykdė struktūrinių reformų viešajame sektoriuje (mokyklų tinklas, universitetų jungimas, sveikatos reforma, etc.) ir buvo nueita lengviausiu keliu – didinami mokesčiai. Mūsų nuomone, tokia politika yra trumparegiška ir vedanti klaidingu keliu. 2019 metų pabaigoje teisėkūros procesuose įsivyravo neprognozuojamumas, kuris buvo padikuotas trumpalaikės politinės darbotvarkės, bet ne tvrios ilgalaikės strategijos. Skėtinių verslo organizacijų vadovai, matydami šią situaciją ir siekdami grįžti prie dialogo ir bendrų sprendimų paieškos, gruodžio mėnesį viešai kreipėsi į Seimo valdybą ir Vyriausybę, ragindami politikus suprasti Susitarimo dėl šalies pažangai būtinų reformų reikšmę ir negriauti valdžios ir socialinių partnerių dialogo – gerbti susitarimus ir laikytis įsipareigojimų.

Deja, bet prie dialogo nebuvo sugrįžta. Skubos tvarka siūlomi pakeitimai iš esmės nebuvo derinami su socialiniais partneriais. Sprendimai, kurie tiesiogiai susiję su verslu, buvo priimti skubos tvarka, neįvertinus jų ilgalaikių padarinių investicijų pritraukimui, ekonomikos augimui, mokesčių surinkimui ir nesitariant su verslu. Nuo 2020 m. įsigalioja daugiau kaip 30 mokestinių pakeitimų. Mokesčių pakeitimai buvo priimti, pažeidžiant Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymą, įtvirtinantį principą, kad mokesčių įstatymai, nustatantys naujus mokesčius, jų tarifus ar lengvatas, sankcijas už pažeidimus arba iš esmės keičiantys apmokestinimo tvarką ar teisinio reglamentavimo bei taikymo principus, turėtų įsigaliooti ne anksčiau kaip po 6 mėnesių nuo oficialaus paskelbimo dienos, prisidengiant formalistiniais tokiais žingsniais pateisinančiais argumentais.

Verslas, ragindamas grįžti prie dialogo, dar kartą atkreipė politikų dėmesį, kad skubos tvarka priimami mokesčių pakeitimai pažeidžia verslo ir dirbančių žmonių lūkesčius dėl mokesčių sistemos

stabilumo ir su darbo pajamomis susijusios mokesčių naštos mažinimo, esmingai mažina įmonių konkurencingumą ir šalies patrauklumą naujiems investuotojams.

Šiandien su apgailestavimu turime konstatuoti, kad iš esmės buvo nueita nuo tų labai svarbių struktūrinių reformų, dėl kurių įgyvendinimo verslas buvo pasirengęs veikti kartu su Vyriausybe ir kitais socialiniais partneriais. Nei Seimas, nei Vyriausybė nerodė noro ar pasirengimo grįžti prie dialogo ir tendencijos, kad vadovaujamosi trumparegiškais sprendimais momentiniams tikslams pasiekti, jau seniai tapo norma Lietuvos politiniame gyvenime. Politikai, artėjant rinkimams, ir toliau vadovujasi tik trumpalaikės politinės darbotvarkės, bet ne tvarios ilgalaikės strategijos padiktuotais siekiais: nėra jokių pastangų optimizuoti valstybės išlaidas, mūsų valstybėje ir toliau netaikomi kaštų ir naudos analizės principai, neatsižvelgiama į Valstybės kontrolės teikiamas išvadas ir siūlymus dėl viešojo sektoriaus vykdomų projektų ir veiklos, nededama jokių pastangų efektyvinti valstybės valdymą.

Įvertinus pastarojo laikotarpio valdančiųjų atstovų pasisakymus ir priimtus sprendimus, matydami nepagarbą pasirašytiems susitarimams, socialiniams partneriams ir prisiimtiems įsipareigojimams, nevykstant dialogui, demonstruojant nenorą veikti kartu, ieškant subalansuotų sprendimų visoms valstybės pažangai reikalingoms reformoms, mes priversti trauktis iš Susitarimo dėl šalies pažangai būtinų reformų.

Verslo bendruomenė, nors ir pasitraukia iš Susitarimo, bet ir toliau sieks prisidėti prie valstybės pažangai būtinų reformų įgyvendinimo ir bendro valstybės ekonominio pagrindo stiprinimo. Demokratinės valstybės principais veikiančioje valstybėje socialinių partnerių dalyvavimas sprendimų priėmime yra vienas iš būdų auginti valstybę ir čia viršenybė negali būti teikiama parlamentinės daugumos diktatui, atsisakant socialinių partnerių dialogo.

Asociacijos „Investors‘ Forum“ valdybos pirmininkas

 Rolandas Valiūnas

Lietuvos darbdavių konfederacijos prezidentas

 Danas Arlauskas

Lietuvos pramoninkų konfederacijos prezidentas

 Robertas Dargis

Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos prezidentas

 Rimas Varkulevičius

Lietuvos verslo konfederacijos prezidentas

 Valdas Sutkus